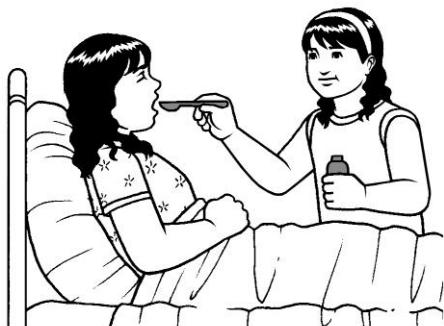


Yunit 2
Higugmaon Ko an Akon Igkasitawo



Leksyon 1: Napaid Ako Han Inaabat Han Iba



Ano an imo nakikit-an ha drowing? Ginbubuhat mo ba ini? Ano an imo gin-aabat kun may maupay ka nga ginbubuhat ha imo igkasitawo?

Hini nga leksyon, importante nga mahibaroan nimo gihapon an gin-aabat han iba. Usahay, may ada kita ginbubuhat nga pwede makaul-ol ha kasingkasing han iba. Kinahanglan nga maghirot han pagyakan ngan pagbuhat hin bisan ano nga pwede makaul-ol hin kasingkasing.

San-o ka magtikang hin ano man nga buruhaton, pakianahi anay an imo kalugaringon.



Pag-admi

Direksyon: Ano ka-agsoob an pagbuhat nimo han nasunod nga sitwasyon?

Kitaa an tsart nga napaskin ha pisara. Pamatii an magturutdo samtang ginbabasa an kada pamulong. Butangi hin tsek ✓ an imo baton .

Buhata ini ha imo **notebook**.

	Pirmi	Talagsa	Diri
1. Diri ako nabaton kun diri ako gin tatawag.			
2. Diri ako nagyayakan kun may nagyayakan pa nga iba.			
3. Nagtatrabaho ako hin mahimyang basi diri ako makaistorbo ha iba.			
4. Diri ko ginguguliatan an amon suruguon.			
5. Diri ako nagyayakan hin maraot hiunong han akon igkasitawo.			
6. Naglilikay ako paghatag hin komento hin usa nga tawo kun diri ko hiya kaatubang.			



Hunahunaa

Balikan ta an imo mga baton. Pirmi ba nimo ginbubuhat an mga ginsiring nga sitwasyon? Talagsa ba o diri gud ini nimo ginbubuhat?

Malilipay ka ba kun diri ka mahibaro pagpaid han gin-aabat han imo mga kag-anak, magturutdo, kaeskwela ngan igkasitawo?

May ada mga paagi para maipakita mo nga napaid ka han iba.

- ❤️ Paggamit hin mga pulong nga diri nakakaul-ol han kasingkasing han iba
- ❤️ Pagbuhat hin maupay ha imo kag-anak, kabugtuan, mga bata, mga kalagsan ngan ngatanan nga igkasitawo
- ❤️ Paghigugma han imo pamilya, magturutdo, kaklase ngan iba pa

Importante nga matigamnan an nasunod:

1. Ayaw pagyakan hin maraot ha imo igkasitawo.
2. Tagi hin pagdayaw an mag-upay nga binuhat han imo igkasitawo.
3. Tapod han akos buhaton han imo kaklase.
4. Ayaw gulati an iyo suruguon.

5. Pagtrabaho hin mahimyang para diri ka makaistorbo ha iba.
6. Pakipag-istorya nga may eksakto la nga kusog han tingog.
7. Paglakat hin mahinay labi na kun may ada nakaturog ngan may sakit nga tawo ha balay.



Buhata

Buruhaton 1

Basaha:

Tiarabot an patod nira Amy ngan Tony nga hi Isay tikang ha probinsiya. Kinahanglan niya magpatambal kay may ada hiya sakit. Karuyag nira nga maglipay hi Isay.

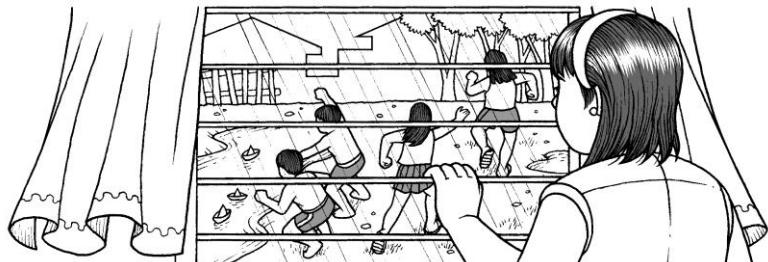
Pwede mo ba hira buligan han pagplano han mga buruhaton para magmalipay hi Isay?

Pagdrowing hin tulo (3) nga korte-kasing kasing ha imo **notebook** kun an ladawan makakalipay kan Isay; duha (2) naman nga korte-kasing kasing kun diri ini makakalipay kan Isay.

1



2



3

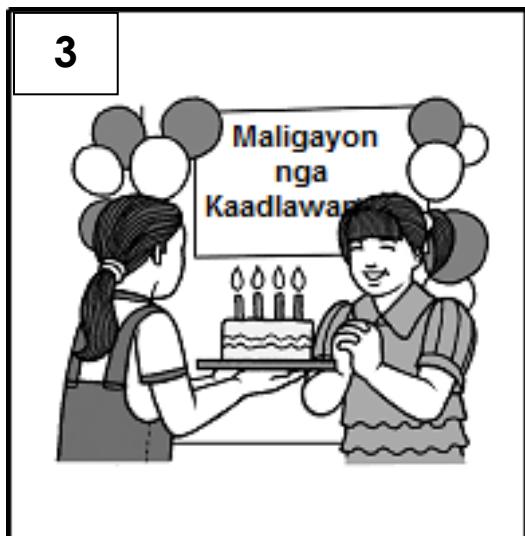
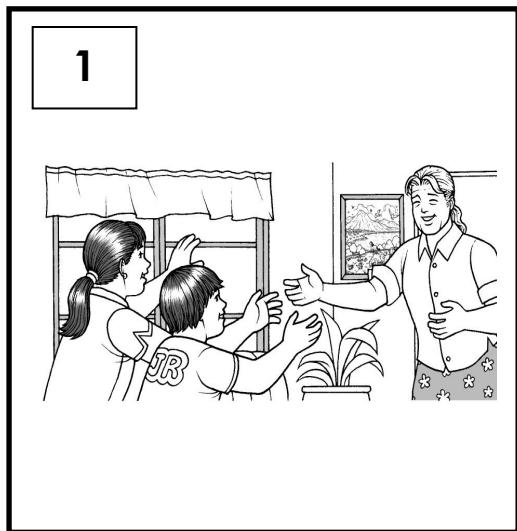


Buruhaton 2

Igdrawing an imo bubuhaton para magmalipayon hi Isay.

Buruhaton 3

Igsurat ha **notebook** an numero han ladawan nga nagpapakita hin paghigugma ha igkasitawo.





Hatagi Hin Pagtagad

Kitaa an drowing.
Kinuha ka na ba hin
uyagan nga diri imo?

Kun ikaw an gin-agawan,
ano an imo aabaton?

Maul-ol ha kasingkasing
han iba an aton
ginbubuhat nga diri maupay. Ano an pwede mo
buhaton para mawara an pag-uba han imo
sangkay? Igrowing ha papel an imo baton.



Tigamni

“Ayaw pagbuhata ha iba an diri mo karuyag
buhaton ha imo.”



Igpakita Ha Imo Gawi

Pamatii an sitwasyon nga igsisiring han imo magturutdo:

“Pananglitan may ginbuhat ka nga diri maupay ha imo igkasitawo, paunan-o mo igtutug-an ngan igtatadong an sayop nga imo nabuhat?

Buhata an mga nasunod:

1. Pili hin imo kapadis. Pag-istorya kamo kun ano an hihimuon para mawara an pag-uba han imo igkasitawo.
2. Paggrupo kamo hin mga tagnapulo. Ig-istoryya ha iba an iyo gin-istoryahan nga magkapadis.
3. Igdrama an iyo gin-iristoryahan.



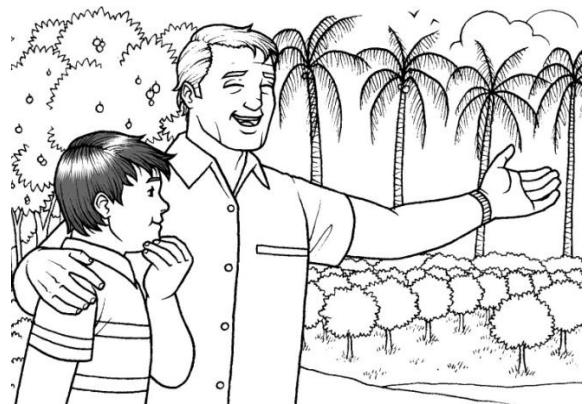
Pruybahi

Igdrawing An Imo Baton!

Direksyon: Igdrawing ha imo **notebook** an ☺ kun
ginbubuhat nimo an mga nasunod.
Igdrawing naman an ☹ kun diri.

	1. Nagtatrabaho ako hin mahimyang para diri ako makaistorbo ha iba.
	2. Diri ako nabaton kun diri ako gintatawag.
	3. Nakikipag-unahan ako pagpalit hin pagkaon kun recess .
	4. Ginbuligan ko an akon kaeskwela nga may ada deperiensiya.
	5. Gingugulatan ko an amon suruguon.

Leksyon 2: Matinalahuron Ako Ha Ngatanan



Hini nga leksyon, mahibabaroan mo kun ano kaimportante an pagtahod ha igkasitawo.

May ada puplonganon nga “An bata nga buotan, iginkakalipay han ngatanan.”



Pag-admi

Direksyon: Pamati han magturutdo samtang iya ginbabasa an kada pamulong sa tsart. Butangi hin tsek ✓ an imo baton.

Buruhaton	Pirmi	Talagsa	Diri
1. Natoktok anay ako san-o sumulod ha purtahan.			
2. Nahatag ako hin katalahuran an akon kag-anak, magturutdo, suruguon ngan mga opisyal ha eskwelahan kada makikit-an ko hira.			
3. Nagamit ako hin pulong nga “alayon” ngan “Salamat”.			
4. Ginpapasulod ko ngan ginpapaling-kod an mga bisita nga naabot ha balay ngan ha eskwelahan.			

Buruhaton	Pirmi	Talagsa	Diri
5. Nagamit ako hin mga pulong nga may pagtahod kun nakikipag-istorya ha mga kalagsan.			
6. Namamati ako hit akon kaistorya nga igkasibata.			
7. May pagtahod ako kun may kaistorya ha telepono.			
8. Nagsasarit ako hin maupay ha magturutdo san-o gumawas ha sulod-pag-aradman.			
9. Diri ko gintataw-an an akon mga kauyag ngan kaklase.			
10. Nagsasarit anay ako han akon mga kauyag ngan kaeskwela san-o ko gamiton an ira mga gamit.			



Hunahunaa

Basaha an siday:

AN PAGTAHOD

Hi tatay ngan nanay nagsasagdon,
Bisan ako kumain, magin matinalahuron.
Kaistorya ko man kalagsan o kabataan,
Ha ngatanan nga oras bisan diin man.

“Maupay nga aga”, “Kumusta ka” siring hin
mahiym-hiyom,
“Waray sapayan”, “Pasensiya na”, siring han
matinalahuron.
Mga pulong nga kaupay luwas-luwason,
Tigaman hin pagtahod, bata nga matinalahuron.

Batona:

1. Ano an sagdon ni tatay ngan nanay ha siday ?
2. Kay ano nga kinahanglan kita magin
matinalahuron?
3. Nagamit ka ba hin mga pulong nga may
pagtahod kun nakikipag-istorya ha iba?
4. Ano iton mga pulong nga nagpapakita hin
pagtahod?

Importante ngan kaupay nga pamatasan han usa nga Pilipino iton pagtahod. Amo ini an usa nga tigaman han pagka-Pilipino.

Tigamni ini:

1. Ha pagtahod han kalagsan
 - ✓ Gamita an nasunod nga mga yakan han pakikipag-istorya:
 - Salamat.
 - Waray sapayan.
 - Makadi na ako.
2. Han pangungumusta
 - ✓ Maupay nga aga
 - ✓ Maupay nga udto
 - ✓ Maupay nga kulop/gab-i
3. Kun nagsasarit
 - ✓ Pwede ako _____?
 - ✓ Alayon_____.
 - ✓ Makikialayon gad_____.
 - ✓ Palihog/palihoga daw _____.
4. Han pakikipag-istorya han igkasi bata
 - ✓ Paggamit hin
 - Salamat./Waray sapayan.
 - Makadi na ako.
 - ✓ Paghatag hin katalahuran han imo nga kauyag, kaeskwela ngan pagsiring hin "Maupay nga aga/udto/kulop o gab-i."

- ✓ Pagsasarit anay san-o ka gumamit hin bisan ano nga butang han imo kauyag, sangkay ngan kaeskwela ngan igbalik an mga gamit nga imo ginhuram.



Buhata

Buruhaton 1

Direksyon: Paghimo hin diyalogo mahitungod han sitwasyon. Igpadati ha klase an imo igsisiring.

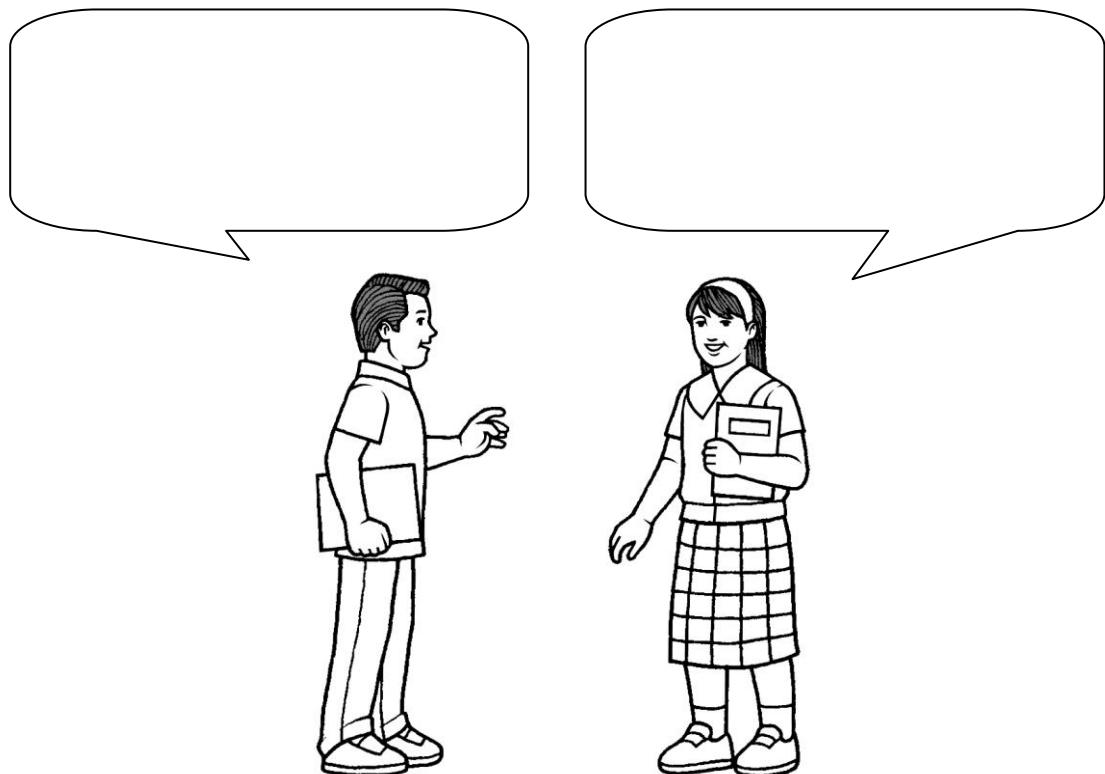
Kumadto ka ha opisina han iyo prinsipal, ano an imo igsisiring?



Bumisita an imo apoy ha iyo balay.



Hinuram ka hin libro han imo kaeskwela ngan
iginbabalik mo na ini.



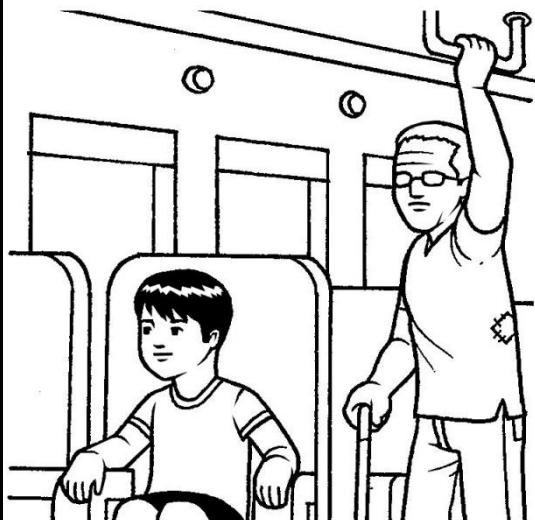
Buruhaton 2

Direksyon: Pilia an letra han drowing nga nagpapakita hin pagtahod. Igsurat an imo baton ha **notebook**.

A



B



C



D



Buruhaton 3

Direksyon: Pamatii an kada sitwasyon. Igsumat kun ano an mga yakan hin pagtahod nga angay gamiton. Igsumat ha klase.

1. Masulod ka na ha eskwelahan. Ano an imo igsisiring kan nanay ngan tatay?
2. Gintagan ka hin regalo han imo bugto han imo kaadlawan. Ano an imo igsisiring?
3. Nag-iistorya ha may purtahan an imo magturutdo ngan prinsipal. Karuyag na nimo sumulod ha sulod-pag-aradman. Ano an imo igsisiring ha ira?
4. Nawara ka han dalan tipauli ha iyo balay. Nakakita ka hin tindahan ngan magpapakiana ka. Ano an imo igsisiring?
5. Usa ka aga, umabot an imo apoy ha iyo balay. Ano an imo igsisiring?



Hatagi hin Pagtagad

Paghunahunaa ini nga puplunganon.

An buotan nga anak, pinalangga han kag-anak.

An natahod han kalagsan, ginkakalipayan.

Bulawan nga yabi an mga pagtahod nga yakan,
nga nag-aubre han purta han dughan.

Gindadayaw an kag-anak han bata nga buotan.

An may pagtahod nga kabataan,
ginkakalipayan.

Kun matinalahuron ka nga bata, ha ngatanan
nga oras ngan bisan diin man, ano an magigin
pagkita ha imo han iba nga tawo?

Igdrowing ini ha papel.



Igpakita Ha Imo Gawi

1. Paggrupo kamo hin tag-upat. Paghimo hin slogan mahitungod han pagtahod.
2. Isurat ha $\frac{1}{4}$ nga kartolina ngan butangi hin adorno.
3. Igpaskil ha sulod ngan gawas han sulod-pag-aradman.



Pruybahi

Igdrowing An Imo Baton!

Direksyon: Igdrowing ha **notebook** an ☺ kun ginbubuhat nimo ini ngan ☹ kun diri.

	<ol style="list-style-type: none">1. Naapi aka ha istorya han kalagsan bisan diri ako ginpapakianhan.
	<ol style="list-style-type: none">2. Diri ako nasabat kun may ada nagyayakan.
	<ol style="list-style-type: none">3. Ginhahatag ko iton akon lingkuran ha mga kalagsan ngan may deperiensiya:<ul style="list-style-type: none">• ha sarakyan• ha singbahan
	<ul style="list-style-type: none">• ha programa

	<p>4. Nag-aamen ako han akon kag-anak ngan mga kalagsan.</p>
	<p>5. Nagamit ako hin mga pulong nga may pagtahod kun nakikipag-istorya sugad han:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Salamat. • Waray sapayan. • Maupay nga aga/kulop/gab-i. • Patabi-a daw. • Alayon daw. • Makadi na ako. • Pwede magpakiana?
	<p>6. Gintatahod ko an katungod han akon igkasibata.</p>

Leksyon 3: Nagsusumat Ako Han Kamatuoran Ha Ngatanan Nga Oras



Tangkod ka ba ha imo kalugaringon ngan ha imo igkasitawo? Nagsisiring ka ba hin kamatuoran? Ano an imo gin-aabat kun nagsusumat ka hin kamatuoran?

Ha una nga leksyon, nahibaro ka na han pagtahod ha ngatanan nga oras. Hini nga leksyon makadto naman kita han kaimportante han pagsusumat hin kamatuoran. Maaram ka ba han karuyag sidngon han pagkamatangkod?



Pag-admi

Pamatii an kada sitwasyon. Pag kun nagsusumat ini hin kamatuoran ngan kun diri.

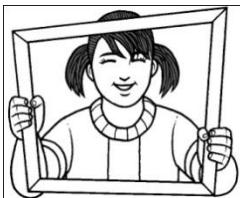
1. Nagsasarit kan nanay hi Ana nga makadto hiya ha pasyadahan pero kumadto hiya han balay han iya kaeskwela.
2. Nagsumat hi Allan ha iya magturutdo nga hiya an nakabuong han ploreria.
3. Sobra an sukli han tindera kan Marilyn ngan waray niya ini igbalik.
4. Kumuha hin kuwarta hi Andrei ha pitaka han iya nanay nga waray magsarit.
5. Nakapurot hi Liza hin payong. May ngaran ini han tag-iya nga iya kaeskwela asya nga nahiuli niya.



Hunahunaa

Basaha an istorya ...

Hi Tinay nga Tangkod



Sabado han aga. Magluluto hi nanay hin adobo nga manok. Nakit-an niya nga waray na toyo sanglit ginsugo niya hi Tinay pagpalit ha tindahan ha may kanto. Han tipauli na hi Tinay, nakit-an niya nga sobra an sukli ni Mana Pacita. Bumalik dayon hiya para ig-uli an sobra nga sukli. Nalipay hi Mana Pacita han ginbuhat ni Tinay ngan iya ini gin-istorya ha mga napalit ha iya tindahan. Tikang hadto gintawag na hi Tinay nga Tinay nga tangkod.

Batona:

1. Ano an sugo ni nanay kan Tinay?
2. Ano an nadiskubre ni Tinay samtang naglalakat hiya tipauli?
3. Kay ano nga nalipay hi Mana Pacita?
4. Kay ano nga gintawag hiya nga Tinay nga tangkod?
5. Kun ikaw hi Tinay, sugad ba gihapon an imo bubuhaton?

Pirmi Paghunahunaa an nasunod:

1. Pagsiring hin kamatuoran kun diin mapakadto ngan kun hin-o an kaupod.
2. Pagsiring hin kamatuoran kun san-o malakat ngan mauli.
3. Pagsiring hin kamatuoran kun ano iton rason han kada sayop o sala nga imo ginbuhat.
4. Kun maaro hin kwarta ha kag-anak, pagsumat kun pira iton finuod nga kinahanglan.
5. Ayaw pagkuha hin diri imo.
6. Ayaw paglimbong han mga tawo ha balay, eskwelahan ngan ha katig-uban.
7. Ig-uli ha tag-iya an imo napurot nga mga butang.
8. Ig-uli an kada sobra nga sukli.
9. Ig-uli an mga butang nga imo ginhuram.
10. Tumana an ngatanan nga imo saad.



Buhata

Buruhaton 1

Direksyon: Basaha an mga sitwasyon. Pili hin kapadis ngan pag-istoryahi niyo kun ano an angay buhaton.

1. Ginsugo ka ni imo nanay pagpalit hin kanan diyes nga asin. Nakahangyo ka hin dos pisos.
2. Kaupod ka han imo mana pagkadto ha merkado. Sinmakay kamo hin dyip. Han pagpakiana han kunduktor, sumiring an imo mana nga nagbayad na hiya bisan nakit-an mo nga waray pa hiya pagbayad.

Buruhaton 2

Direksyon: Igdrowing ha **notebook** an ☺ kun nagpapakita hin pagkamatangkod ngan ☹ kun diri.

1. Nagsarit hi Andrei nga makadto hiya han balay han iya kaeskwela pero nakipag-uyag la hiya han mga bata dida ha kalsada.

2. Inaro hin kuwarta nga iparalit hin **ballpen** hi Aiza. Sorbetes an iya ginpalit imbes nga **ballpen**.
3. Nakit-an ni Paulo nga nahulog an P100 han iya mano. Ginpurot niya ini ngan igin-uli.
4. Gintagan hi Aiza ni iya Dada Elena hin ₱500 para ha ira nga magbugto. Gintunga ngan ginhata tag niya an kuwarta han iya bugto.
5. May ada proyekto ha Math hira Angelo. Umaro hiya han eksakto nga igbarayad kan iya tatay.

Buruhaton 3

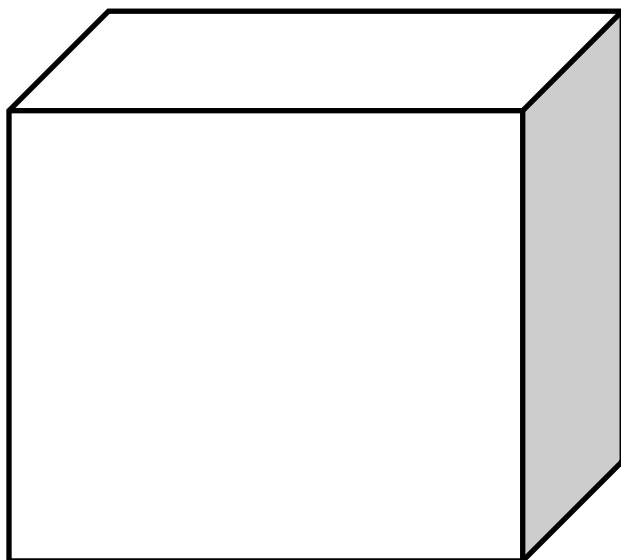
Pagbiling hin kapadis ngan ig-istorya an imo nabuhat hin pagkatangkod. Kahuman nimo pag-istorya, patmatii liwat an istorya han imo padis.



Hatagi hin Pagtagad

Nagsusumat hin kamatuoran an tawo nga tangkod. Damo an nalilipay ha bata nga tangkod. Himoa nga batasan an pagsusumat hin kamatuoran ha ngatanan nga oras.

Paghunahunaa an mga tangkod nga imo na ginbuhat ha imo kag-anak. Igsurat ini ha “kahon han karikohan.” Buhata ini ha papel.



An pagsusumat hin kamatuoran usa nga karikohan nga diri mababalyuan.



Igpakita Ha Imo Gawi

Damo ba an imo nahibaroan ha aton leksyon tungod han pagkatangkod?

Paghimo hin **poster** tungod hin pagkatangkod.
Igdikit ha butnga han papel an imo retrato.
Igdrawing ha ligid an mga nahimo mo nga buhat hin pagkamatuod. Igpaskin an **poster**.

Tangkod Ako nga Bata





Pruybahí

Direksiyon: Lidongi an letra han eksakto nga baton.

1. Sobra an sukli han tindera. Ano an imo bubuhaton?
 - a. Itago an kuwarta.
 - b. Igbabalik ha tindera.
 - c. Ighahatag ha kasangkayan.
2. Nakit-an nimo an imo sangkay nga nangongopya ha libro samtang nag-eeksamin.
 - a. Masubad ha iya para humataas an akon grado.
 - b. Pagpasangil nga waray hiya kakit-i kay sangkay mo man hiya.
 - c. Igsumat ha iyo magturutdo nga nangongopya an imo sangkay.
3. Aksidente nga nabuong nimo an pinggan. Ano an imo bubuhaton?
 - a. Igsusumat an kamatuoran kan nanay.
 - b. Titipigon an nabuong nga pinggan.
 - c. Sisidngon nga an imo bugto an nakabuong.

4. Hinuram ka hin libro ha imo kaeskwela. Nahulos ini han uran.
 - a. Huhulaton anay nga magmara an libro san-o ig-uli.
 - b. Igsumat an tinuod nga rason han karuba han libro.
 - c. Mapalit hin bag-o nga libro para mabalyoan an ginhuram.
5. Nawara an imo kwarta nga igpapalit hin libro.
 - a. Ayaw pagpalit hin libro.
 - b. Igsumat ha imo nanay ngan tatay nga nawara an kwarta.
 - c. Huram hin libro ha sangkay ngan amo iton igpakita han nanay.

Leksyon 4: Higugmaon Ko An Akon Igkasitawo



Nabulig ka ba han imo igkasitawo? Nahatag ka ba hin bulig kun kinahanglan? Ano an imo gin-aabat kun nakakabulig ka han mga tawo nga nanginginahanglan?

Han nauna nga leksyon, nahibaroan mo an pagkatangkod ha ngatanan nga oras. Hini nga leksyon, mahihibaro kita kun paunan-o an pagbulig ha igkasitawo.



Pag-admi

 ka ba?

Pamatii an magturutdo samtang ginbabasa an mga nakasurat ha tsart. Igdikit an  ha kahon kun ginbubuhat nimo an ginsisiring ha kahon.

	1. Ginpapagamit ko an akon uyagan han akon mga kasangkayan.
	2. Kun may nakikit-an ako nga bata nga nagtutuok, ginpapakianhan ko kun ano iton rason. Ginpapatawa ko hiya.
	3. Ginhahatag ko an akon mga gamit ha mga nanginginahanglan.
	4. Gintutunga ko an akon balon para ighatag han akon kaeskwela nga waray balon.
	5. Nabulig ako tubtob han akon akos buhaton.
	6. Nabisita ako han akon mga kaurupdan nga may ada sakit.



Hunahunaa

“Higugmaon ko an akon igkasitawo” an islogan han buotan nga bata. Higugmaon niya an iya igkasitawo nga nanginginahanglan. Andam hiya humatag. Andam hiya bumulig.

Pwede ka gihapon bumulig bisan ha mga pag-ampo. Pwede ka gihapon maghatag kun may ada ka higayon. Ginkakaluoyan han Ginoo an buotan nga bata.

Pamati han istorya samtang ginbabasa han magturutdo:

Hi Wigan

Usa nga Ifugao nga bata hi Wigan. Higugmaon niya an iya mga igkasi labi na an mga bata nga Ifugao. Ha ira barangay, damo an may sakit, tungod han kakulangan han pagkaon. Karuyag niya hin duro nga bumulig pero diri pa niya naaakos. An iya la mahihimo an paghatag han iya pagkaon ha ira mga kaharani han balay.

Gintutunga niya an ira pagkaon ngan iginhahatag ha mga bata. Gingagamit liwat han iya mana an ira mga urutanon didto ha ira uma sugad han malunggay ngan sibuyas. Ginsasakot nira ini han utan nga mais ngan munggo. Nabulig hi Wigan

han pag-andam hini. Ginpapakaon nira an mga bata nga waray balon.

Batona:

1. Hin-o hi Wigan? Ano an iya maupay nga pamatasan?
2. Kun ikaw hi Wigan, paunan-o ka mabulig han mga bata nga maysakit?
3. May ada ka na ba ginbuligan sugad ni Wigan? Pwede mo ba ig-istorya ha klase?
4. Karuyag ba nimo pagsubdon hi Wigan? Kay ano?

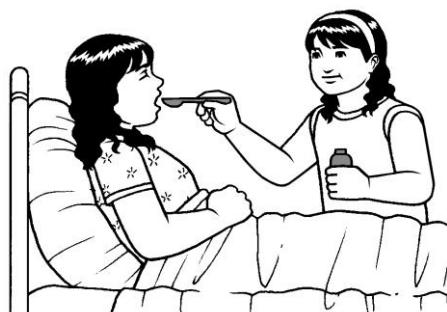


Buhata

Buruhaton 1

Direksyon: Pilia an drowing nga nagpapakita hin paghigugma han igkasitawo. Igsurat ha **notebook** an letra han eksakto nga baton. Pag-istorya han imo igindrawing.

A



B



C



D



Buruhaton 2

Direksyon: Paggunting hin retrato nga nagpapakita hin pagbulig. Igpadikit ha malimpyo nga papel. Ig-istorya ini ha klase.

Buruhaton 3

Direksyon: Paghimo hin **poster** gamit an daan nga kalendaryo o cartolina. Igdrowing an imo ginbuhat nga pagbulig ha imo eskwelahan. Ig-istorya ini ha klase.

Ha Sulod- pag-aradman	Ha Kantina
Ha Uruyagan	Ha mga Kaklase



Hatagi hin Pagtagad

Kinahanglan tikang ha kasingkasing an paghatag hin bulig ha igkasitawo. May ada iba-iba nga paagi han paghatag hin bulig ha igkasitawo.

Hatagi hin Pagtagad: Nanhahatag ka ba hin mga butang nga diri mo na kinahanglan sugad han bado, uyagan ngan iba pa? Igdrowing ha papel an imo inaabat kun imo ini ginbubuhat.



Igpakita Ha Imo Gawi

May ada ka ba mga butang nga diri na gingagamit? Paghimo hin listahan ha imo **notebook** kun kan kanay nimo ighahatag an mga ini.

Ano an Ighahatag?	Ngaran hin Tatagan



Pruybahí

Baton Mo Igdrowing Mo!

Direksiyon: Sunda samtang ginbabasa han maestra an nakasurat ha tsart. Igdrowing an ☺ kun imo ginbubuhat an nasunod ngan ☹ kun diri.

	1. Nahatag ako hin parte han akon balon ha kaeskwela ko nga waray balon.
	2. Napahuram ako han akon mga butang ha kaeskwela ko nga waray gamit.
	3. Ginhahatag ko an diri ko na kinahanglan nga mga butang ngan uyagan ha mga bata nga nanginginahanglan.
	4. Nabulig ako han paghatag hin pagkaon ha mga biktima han kalamidad.
	5. Gintatagan ko hin pagkaon ngan uyagan an mga bata nga nakikilimos ha dalan.